

POČET ÚVÄZKOV ZDRAVOTNÍKOV STÚPOL, ALE NA OPERÁCIE ČAKÁME DLHŠIE

V roku 2023 medziročne vzrástol počet prepočítaných plných úväzkov zdravotníckych pracovníkov v nemocniciach o 9 %. Rok predtým počet úväzkov klesol o 3 %. V oboch prípadoch mali najväčší podiel na zmene praktické sestry - asistenti (Graf 1).

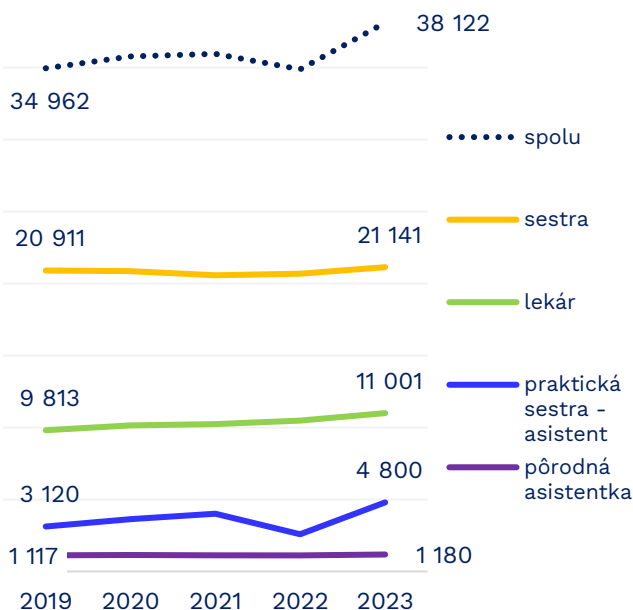
- Praktická sestra - asistent má nižšie kompetencie ako zdravotná sestra. Môže podávať len niektoré lieky a vykonávať len základné úkony. Zdravotná sestra musí mať vysokú školu a pracuje samostatne. Môže podávať všetky lieky, vykonávať zložité zdravotné úkony a asistuje pri operáciách.
- Slovensko má štrukturálny problém s nedostatkom zdravotných sestier. Pandémia spôsobila odklad plánovaných operácií, aj preto v roku 2023 stúpol počet hospitalizácií o 5,7 %. Napriek tomu počet čakateľov a čakacie lehoty naďalej rastú.
- V roku 2023 čakalo na operáciu kostrovej a svalovej sústavy 9 710 pacientov v priemere 483 dní. V roku 2022 to bolo 8 257 pacientov v priemere 428 dní (Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou).
- Popri peňažných benefitoch by podľa ISA sestry mohli prilákať aj tie nepeňažné: zníženie administratívy, pružnejší pracovný čas, lepšie podmienky pre pracujúce matky a podpora duševného zdravia.

NEMECKÁ EKONOMIKA KLESLA DRUHÝ ROK PO SEBE, SLOVENSKÁ RASTIE OKOLO 2 %

Podľa odhadu nemeckého štatistického úradu (Destatis) sa v roku 2024 nemecká ekonomika zmenšila o 0,2 %. Pokles reálneho HDP o 0,3 % zažila aj v roku 2023. Slovensko vlni podľa Medzinárodného menového fondu (MMF) rástlo tempom 2,2 %, odhad na tento rok je 1,9 % (Graf 2).

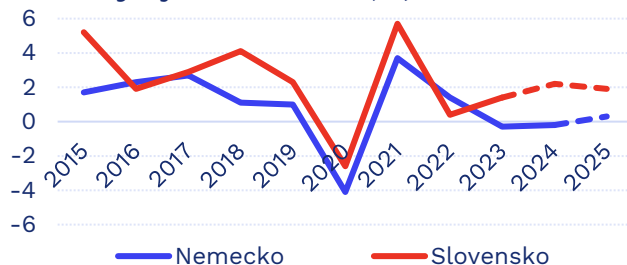
- MMF aj nemecká vláda výrazne znížili prognózu rastu nemeckej ekonomiky v roku 2025 na 0,3 %. Vlni boli odhady rastu 0,8-1,1 %.
- Z hľadiska zahraničného dopytu je slovenská ekonomika najviac závislá od Nemecka. Smeruje tam 22,4 % slovenského vývozu a 5,6 % domácej pridanej hodnoty zhmotnenej v zahraničnom dopyte. Vývoj v Nemecku tak výrazne ovplyvňuje našu ekonomiku.
- Celková pridaná hodnota vlni v Nemecku klesla druhýkrát za 15 rokov o 0,4 % (v 2020 o 4,3 %). Najväčší pokles bol v stavebníctve (3,8 %) pre vysoké ceny a úrokové sadzby. Nasledoval priemysel (3 %), najmä výroba strojov a vozidiel (pre vyššiu konkurenciu na exportných trhoch), a energeticky náročný chemický a hutnícky priemysel (Graf 3).

Graf 1: Vývoj počtu úväzkov zdravotníckych pracovníkov v nemocniciach 2018-2023

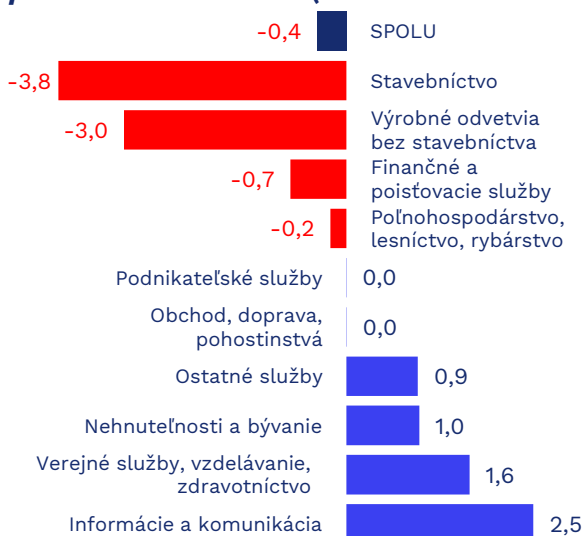
Zdroj: Ročný výkaz o počte a štruktúre pracovníkov v zdravotníctve (MZ SR)

Graf 2: Vývoj reálneho HDP (%)

Pozn.: prerušované čiary sú z prognózy MMF
Zdroj: Eurostat

Graf 3: Reálna hrubá pridaná hodnota Nemecka podľa sektorov v 2024 (medziročná zmena v %)

Zdroj: Destatis

PODIEL PRIEMYSLU NA PEŇAŽNÝCH TOKOCH KLESÁ, PRI ODBORNÝCH ČINNOSTIACH RASTIE

Slovenské firmy v sektore odborných, vedeckých a technických činností v rokoch 2016-23 najrýchlejšie zvýšili svoj podiel na vytvorenom peňažnom toku (cash flow), ktorý zahŕňa najmä vytvorené zisky a odpisy. Najrýchlejšie klesá priemyselná výroba, hoci má stále najväčší podiel.

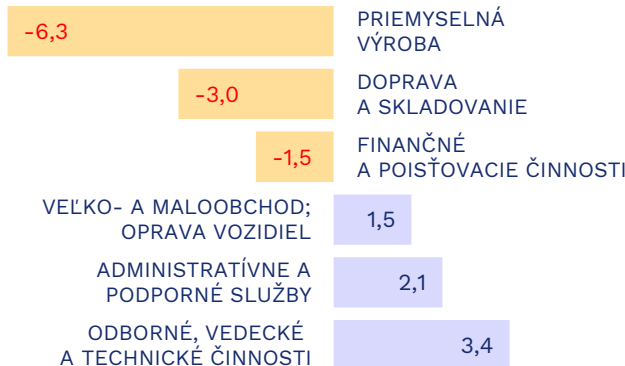
- Z analýzy ISA na vzorke 278-tisíc firiem vyplýva, že cash flow v jednotlivých odvetviach rastie rôznym tempom. To sa prejavilo na zmene podielov odvetví na celkovom objeme peňažných tokov z podnikateľskej činnosti v rokoch 2016-2023.
- Najväčší nárast mali odborné, technické a vedecké činnosti, ktoré si pripísali 3,4 percentuálneho bodu (zo 4,1 na 7,5 %). Naopak, najväčší prepad bol v priemyselnej výrobe, ktorá stratila 6,3 bodu (z 33,9 na 27,6 %) - Graf 4. Tieto zmeny môžu mať trvalý vplyv spôsobený zmenami fungovania ekonomiky nielen v dôsledku pandémie, ale aj väčšej orientácie ekonomiky na služby a obchod.
- V ISA sme na rovnaký trend poukázali aj vlni pri analýze vývoja zamestnanosti, ktorá v priemysle klesá, hoci v iných odvetviach stúpa. Na druhej strane, z pohľadu pridanej hodnoty rástol priemysel v rokoch 2016-2023 najrýchlejšie zo všetkých odvetví, čo svedčí o zvyšovaní jeho efektívnosti.

VO VYUŽÍVANÍ UMELEJ INTELIGENCIE SÚ SLOVENSKE PODNIKY POD PRIEMEROM EÚ

Používanie umelej inteligencie (AI) v európskych firmách rastie. Takmer 11 % slovenských podnikov s 10 a viac zamestnancami vlni využívalo aspoň jednu technológiu. To je viac ako v Maďarsku a Poľsku, ale menej ako v Česku. Priemer EÚ je 13,5 % (dotazníkový prieskum Eurostatu) – Graf 5.

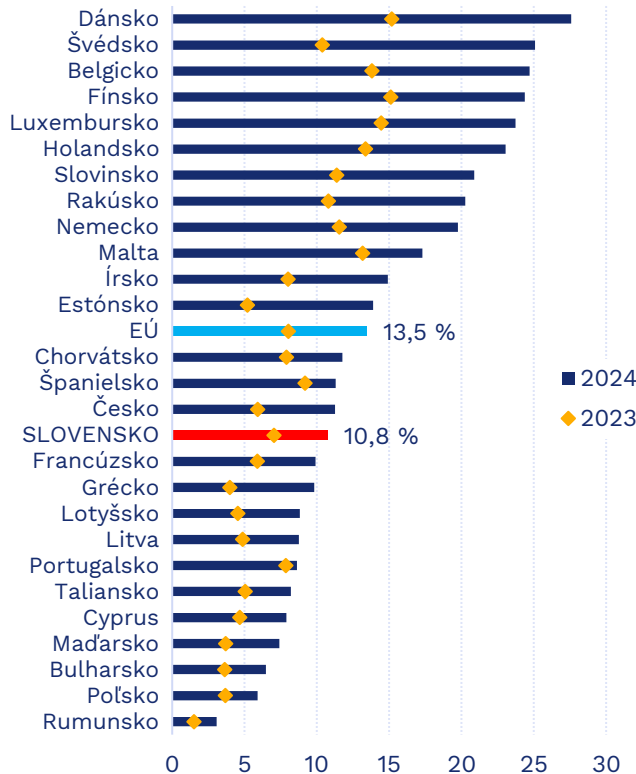
- Najviac využívajú umelú inteligenciu v Dánsku (28 %) a Švédsku (25 %), najmenej v Rumunsku (3 %) a Poľsku (6 %). Slovenské podniky sa umiestnili jednu priečku za českými a majú náskok pred maďarskými. Medziročne vo všetkých štátoch stúpol podiel týchto firiem, na Slovensku takmer o 4 percentuálne body.
- Technológie AI najčastejšie využívajú veľké podniky. Kým na Slovensku je to približne 29 % podnikov s 250 a viac zamestnancami, v Rakúsku je to až polovica veľkých firiem (Graf 6).
- Slovenské firmy najčastejšie využívajú pokročilú analýzu textu (6 %), robotickú automatizáciu procesov (4 %) a generovanie textu alebo reči (4 %).
- Firmy AI uplatňujú najviac pri marketingu a predaji (3,5 %), a kybernetickej bezpečnosti (2 %).

Graf 4: Zmena podielu na vytvorenom peňažnom toku v rokoch 2016-2023 (p.b.)

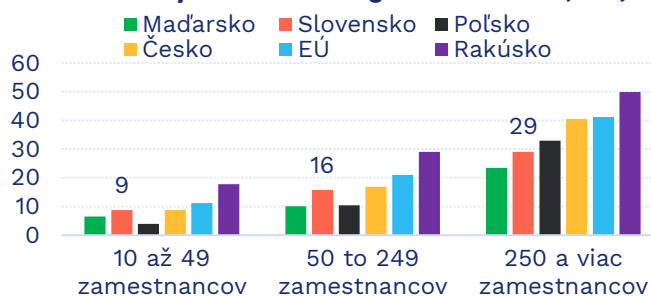
Zdroj: Register účtovných závierok, spracovanie ISA

Graf 5: Podniky* v štátoch EÚ používajúce aspoň jednu AI technológiu (v %)

* % z celkového počtu podnikov s 10 a viac zamestnancami v danej krajine

Graf 6: Podniky podľa veľkosti vo vybraných štátoch s aspoň 1 technológiou AI v 2024 (v %)

Zdroj: Eurostat